

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KEZRE
GYELMES ENGEDELMEBŐL.

Indult Bétsből Pénteken Augustus 13-dik napján, 1813-dik esztendőben.

Háborús Környülállások.

A' folyó esztendőben Julius 2-dikán az 1-ső 2-dik számú *M. Kurir*' 4-dik, 5-dik, és 6-ik etc. lapjain adtunk ki a' *Párisi Monitor*'ből egy előadást Svétziára nézve. Ugyan ezen Frantzia előadást kibírdette Julius' 24-dikén a' *Stralsundi Svékus újság* is, de jegyzésekkel, vagy feleletekkel, a' mellyek így következnek: —

A' Monitor' szavai: — „A' Frantzia Császár, minthogy már Dániával szövetség-re lépett, soha meg nem egyezhet a' maga szövetségese' tartományainak feldarabolgatásokban 's a' többi.“ — *A' Svékus újság felelete:* — „Frantzia ország azt projektálta Svétziának, hogy álljon belé abba a' szövetségbe, melynek felállítatása Dánia és a' Warschauer Hertzség között éppen ekkor vétetett volna munkában. Svétzia azt mondotta erre, hogy mivel Finlandiának elvesztését neki Frantzia ország' politikája okozta, Svétzia erre nézve tsak arra a' Hatalmasságra fogná bízni magát, a' melly neki Norvégiának elnyerésében segítségül akarna lenni. Ez a' felelet nem tettett Frantzia országnak, azért, minthogy ő Svétziát a' maga szövetségi systemájába belé akarta vonni.“

A' Monitor' szavai: — „Svétzia ezen szempillantattól fogva eltávozott a' Frantzia

birodalomtól, 's ennek ellenségeivel kezdett alkudozni.“ — *A' Svékus újság felelete:* — „E' nem egészen igaz; Svétzia tsak azután távozott el Frantzia országtól, minekutánna ez a' maga kötéseinek és ígéreteinek megszegésekkel *Pomerániát* elfoglalta. Ez az igazságtalan és erőszakos foglalás, a' Frantzia ország' plánumaitegész szélességek szerént való módon megesmértette, mellyek odá czéloztak, hogy az Északnak ereje semmivé tétetődjék, mint-hogy azt kizszorítólag egészen tsak a' Spanyol pátrióták ellen fordították. Ekkor járult Svétzia Angliához és az Orosz birodalomhoz. Jól érezte ő, hogy, ha attól a' szerentsétlen állapottól, melyben Bavaria, Szakszonია, Legyel ország, és Westphalia vannak, meg akarna menekedni, neki olyan szövetségeseket kellene keresni, a' éppen olyan erősek volnának kik, mint Frantzia ország, és a' mellyek Svétziának megmaradását inkább kívánnák, mint Fr. ország. —

A' Monitor' szavai: — „A' Svétziai Udvar azt projektálta, hogy ő egy kézre fog dolgozni a' Frantziákkal, de egyszersmind a' maga Norvégia eránt való kívánságát is megújította.“ — *A' Svékus újság felelete:* — Ezen időben ismét szövetséget projektáltatott a' Frantzia Udvar Svétziának. Svétzia így felelt: Ha Frantzia ország a' hadakozást nem kívánja, ezen esetben az

Orosz birodalommal való békesseges meg-
egyeztést projektálja neki Svétzia.

A' Monitör szavai: — „Fogánatlanul adta tudtunkra nekünk Svétzia, hogy a' Norvégiai kikötőhelyekből igen könnyen ki lehetne szállani Skótziaiba.“ — *A' Svékus újság felelete:* — „A' Svétziai országlószéknek soha sem forgott esziben az, hogy a' Britanniai birodalompartjait nyughatatlankodtassa, és Svétzia e' féle projektomot soha nem is tett. A' Nagy Britanniai birodalomnak sértődés nélkül való fenntartása a' szabad Statusok' oltalombástyája. Svétzia panaszkodott Fr. országlószéknél a' prédálóhajók által tétetődő pusztításokért 's a' Svétziai zászlóknak megbántattatásokért. Több versben elérőzta, hogy a' Fr. birodalom' megvilágosodott uralkodói keresték a' Svétziával való öszszeszóvetkezést, melly mindenkor alkalmas volt arra, hogy Frantzia országnak ártson vagy használjon. Epenyi valóság van a' dologban. Frantzia ország azt gondolta, hogy Svétzián kedveszerént uralkodhat: de éppen úgy megsajlatatott Északnak ezen részére, mint Spanyol országra nézve. A' Rénusi Szövetséghez tartozó népeknek megalatnyittatások, példa gyanánánt szolgált Svétziára nézre, 's nem kívánhatott magának ilyen sorsot. Egyéberánt megtzáfolják az írásban lévő és közönségesen kihirdettetett Akták mind azokat a' vádakat, mellyek a' végre hordatnak elé, hogy a' szövetségesek, egymás között való meghasonlásra indittassanak.“

A' Monitör szavai: — „Svétzia ezen szempillantattól fogva többé semmit nem tartóztatta magát; Angliával és az Orosz birodalommal szövetségre lépett.“ — *A' Svékus újság' felelete:* — Még egyszer mondjuk, hogy Svétzia semmiféle kötésre nem lépett elebb, hanem tsak Pomerániának igazságtalan elfoglaltatása után, melynek meg bizonyítására tsak a' történeteknek idejeiket kell megtekintetni. Svétziai Pomeránia Januárius 27-dikén foglaltatott-el 1812-ben: az Orosz udvarral való alkut pedig

Aprilis 2-dikán, 's az Angliával valót Julius 18-dikán kötötte Svétzia ugyan azon esztendőben.“

A' Monitör szavai: — „A' Smolenski 's a' Moskwa mellett történt ütközetek, gátat tettek Svétzia' iparkodásainak.“ — *A' Svékus újság' felelete:* — „Svétziának iparkodásai telyességgel meg nem lankadtak. Húsz ezer Oroszok, kiket Dánia ellen akartak fordítani, Svétziának javallására fordítottak a' Frantzia armádának hátmegé és hal szárnya ellen. A' Generális Wittgenstein talentumai megmutatták, hogy Svétzia jól ítélte volt a' történeteknek folyamatjok felől, és minden részre hajlás nélkül való figyelmező megesméri, hogy ezen mozdulás határozta a' Frantzia armádát a' hátrálásra.“

A' Monitör szavai: — „A' Császár, a' ki azt akarja, hogy az ő politikája a' ő szövetségesének soha ártalmokra ne legyen, azt felelte, hogy Dánia a' maga Statusainak megtarthatások végett alkuba bortsátkozhatik Angliával, 's a' többi.“ — *A' Svékus újság' felelete:* — „Igen természet szerént való dolog, hogy Frantzia ország kívánja egy olyan országlószék integritásának lenni állását, a' melly, mint a' Dániái, az ő politikájának vakon szolgálni mindenkor kész. Ha Frantzia országnak oly fundamentomos principiuma az, hogy a' maga szövetségesének terhekre ne legyen, miért nem viseltetik a' Nápolyi, Szakszoniai, Bavarus, és Würtembergi Királyokhoz, Helvétziához, a' Bádenti Nagy Hertzeghez, 's a' Rénusi szövetség' egyéb Fejedelméihez azzal a' kedvezéssel, a' mellyel Dániához?“

A' Monitör szavai: — „Minthogy azonközben olyan kívánságát nyilatkoztatta Dánia, hogy ezen hajós legényeket vissza kapni szeretné, 's a' többi. — „*A' Svékus újság' felelete:* — Ezek a' hajós legények azért küldettettek Frantzia országtól vissza Dániának, hogy ez azokat Svétzia ellen fordítsa. A' Frantzia országlószék mindenkor bőkezű lévén abban, a' mi által a'

Nagy Gustáv maradékinak árthat, ezt az alkalmatlanságot sem akarta elszalasztani a' nélkül, hogy itt is egy példáját ne mutassa annak a' kívánságnak, mellyel azon törekedik szüntelenül, hogy a' Svétziai nemzet' kereskedését semmivé tegye. Egyéberánt, a' mi ezeket a' hajós legényeket illeti, ezek semmi hasznot nem tettek Antwerpianál."

A' Monitör szavai: — Gróf Bernstorff Londonba küldetett; azt gondolta, hogy ott már most leg jobban főgják fogadni őtet, 's a' többi." — *A' Svékus újság' felelete:* — „Azon útasításokat, mellyekkel Gróf Bernstorff Londonba küldetett, a' külső dolgokra ügyelő. Frantzia Minisztérium készítette vala. Ezt meg tudta a' Londoni Udvar, és Gróf Bernstorff csak úgy jött vissza Londonból, mint oda ment volt. Egyéberánt, a' mi a' 32-dik katonai osztályt illeti, ez éppen azon módon tsatoltatott Frantzia országhoz, a' mint Pomeránia elfoglaltatott, és a' valóságos Frantziák semmi nagy hasznot nem találnak abban, hogy az ő Senátussokban Hamburgi emberek is vannak; valamint szintén hogy más felől ezen megtiszteltetést ezek is csak úgy óhajtsák, mint a' Toskánaiak, Rómaiak, Génuaiak, 's Piemontiak. A' szövetségesek soha nem gondolták azt, hogy Frantzia ország elenyészhet. A' Frantzia Hatalmasságoknak jó az, hogy Frantzia ország Frantzia ország marad. De bizonyos az, hogy minden Hatalmasságok óhajtsák azt, hogy a' Frantzia országlószék a' népeknek nyugalalmakat zavarni már valaha szűnjék meg."

A' Monitör szavai: — „Hasonló követtetett -el a' Báró Kaas Altonában való tartózkodása alatt; a' Szövetséges Követek az ő szállására menvén, jelentettek néki, hogy, 's a' többi." — *A' Svékus újság' felelete:* — „Tudva lévő dolog, hogy Kaas úr betegnek tette magát Altonában, azért, hogy azon projektomokra való választ, mellyeket a' Szövetséges Generálisoknak tett vala, ott akarta megvárni; a'

betegségnek hasonló tettetésével tartózkodott Haarburgban is. De mihelyest a' Bautzeni ütközetnek következtetéseit megtudta, elfelejtette, hogy azt ígérte, hogy megfogja várni a' választ, 's haladék nélkül elment a' Napoleon Császár fő hadi szállására."

A' Monitör szavai: — „Thoiton béizent a' Koppenhágai Udvarhoz, hogy az ellenségeskedések haladék nélkül elkezdődnek, ha a' Dániai Országlószék 48 órák alatt alá nem írja az alkut, mellynek feltételei volnának, hogy, 's a' többi." — *A' Svékus újság' felelete:* — „Az ellenségeskedések felől szó sem volt. Tsak a' kívántatott Dániától, hogy 48 óra alatt válaszoljon. Távól lévén attól, hogy őtet fenyegetjük, inkább fegyvernyűgúst ajánlottunk néki. Európának leg első szüksége a' nyugalom; ezt az ily sok tekintetben óhajtató jót különben meg nem nyerhetjük, tsak egy olyan békesség által, melly az igazságnak azon örökté való princípiumain fundáltatik, a' mellyek egyedül való kezesei az Országlószékek' állandóságának és az emberi nemzet' boldogságának. Ezen nagy czélnak elérhetése végett tudtára adatik Dániának, hogy ha ebben ő is munkás akar lenni, az ő Svétziával való egyenetlenkedései fére fognak a' közönséges békességnek helyreállásáig tétetelni."

A' Monitör szavai: — „Továbbá ki nyilatkoztatás tétetődött a' felől is, hogy az Altonában Kaas Ur eleibe terjesztetett feltételeket, tsak mint katonai javallásokat úgy kellene nézni." — *A' Svékus újság' felelete:* — „Kaas úr tette a' javallásokat (projektomokat); még egyszer jelentjük, hogy ő volt az, a' ki javallásokat terjesztett a' Szövetséges Generálisok' eleibe."

A' Monitör szavai: — „Frantzia ország kezességet vállalt Dániának integritásáért." — *A' Svékus újság' felelete:* — „A' IV-dik Károly' Státusaiért Frantzia ország vállalt vala kezességet, 's még is Frantzia ország foglalta -el Spanyol országot; Pomerániáért Frantzia ország vállalt

1809-ben kezességet, és azt 1812-ben ugyan ő foglalta el a békekességnek közepete. Az Orosz birodalom, Anglia és Pruszsia megégyeztek Norvégiának Svétziához való tsatoltatásában. A' hiadakozás' hozzá fogja az ő égyezésekhöz adni a' hódoltatás' jussát. Ennek a' jussnak, mellyel oly szokszor élt már Frantzia ország; itt igazabban fog helye lenni, mivelhogy Dánia, a' melly minden erejét megmozdítja arra, hogy a' száraz föld' szolgálását öregbítse, megérdemli, hogy az Európai Uralkodóknak nagy familiájoktól elhagyattassék. Német ország szabaddá fog lenni, és szabad reméngentünk, hogy ő az 1814-dik esztendőben csak *Germaniai törvényeknek fog engedelmeskedni.* De ha az a' felbuzdulás, melly most minden felé jelengeti magát, a' maga fogamatosságára nézve a' független nemzetek' várakozásának valahogy meg nem találna is felelni: Norvégia leg alább tsakugyan össze tsatoltatik Svétziával, és szabaddá lévén, mint ez, azokkal az elsőségekkel fog bírni, a' mellytől a' száraz földnek semmi történetei meg nem foszthatják az északat. Egy szóval nem motskolódások által mutatjuk meg, hogy igazságunk van. A' dolgok beszéllenek.

Nagy Britannia.

A' Régens Hertzeg félbeszakasztotta Július 22-dikén a' Parlamentum' üléseit Aug. 23-dikéig, ilyen beszédet intézvéen a' trónusból a' két ház' tagjaihoz: —

„Lórdjaim és Uraim! El nem bósáthatlak addig, míg Király ő Felsége' keserves betegségének tartása miatt való mély bánkódásomat előtetek ki nem fejezem. Az a' figyelmetesség, mellyet lefolyt üléseitek alatt a' Státus' jávára fordítottatok, buzgó köszönetet kíván tőllém. Az a' fényes és megkülönböztetett szerentse, mellyel Spanyol országban a' táborozás elkezdett, az a' tökéletes bősesség és alkalmaság, mellyeket ezen a' hadi munkának folya-

matja alatt Feldmarschall Marquis Wellington kimutatott, 's a' mellyek a' Vittorial nagy és fontos következésű győzedelemre vezérlettek, 's az a' vitézség és megrettentetlenség, mellyel magokat az ő Felsége és Szövetségesünk' seregeik megkülönböztették, hennem is azt az érzékenységet gerjesztik fel, mellyet az egész nemzetben felelevenítettek. Ha ez a' hadi munka új ditsősséget szerzett a' Britanniai fegyvereknek: valósággal leg jobb kinézetést nyújt ez a' Fél szigetnek a' Frantzia ország' tyrannusságától és elnyomásától való megszabadulása eránt is, 's leg meghatározottabb módon meggyőzött minket azon politikának bölts volta felől, a' melly minket, akármely oldalra fordúljon is a' hadi szerentse, ezen ditsőséges verekedésnek áthatatos folytatására határoz. —

„A' Frantzia Uralkodó' plánumainak, mellyek az Anglus birodalom ellen intézettek vala, 's azon Frantzia ármádáknak, mellyek ezen plánumoknak végre hajtásokra határozottak vala, semmivé való tétetődések után az Alpis vizéig ment az az Orosz ármáda, mellyel magát azolta a' Pruszsiai ármáda is össze tsatolta; és ha szintén ezen szövetséges seregek a' verekedésnek megújulásával az ellenségnek nagyobb száma előtt magokat hátrább vonni kénytelenítettek is, tsakugyan fenntartották ők a' magok katonai ditsőségeket, 's egész Európát bámulásra indították több egymás után következő nevezetes és véres verekedésekben kimutatott magokviseltek által. —

„Nagy örömmel és megelégedéssel jelenthetem néktek, hogy közöttünk 's a' Petersburgi, Berlieni, és Stockholmi Udvarok között, leg szivesebb égyesség és egyetértés uralkodik, és én bizakodva remémem, hogy azon segedelenimmel, mellyet ti nekem ily bőségesen határozottatok, ezt az összeszövetkezést hathatossá tehetem: azon nagy czélnak elérésére nézve, a' melyre nézve fekkállított. —

„Sajnálom, hogy az Ámerikai egyesült Statusokkal való hadakozás még tart. Az én kívánságom, hogy a két országok között való barátságos állapotot, melly mind kettőnkre nézve ily fontos, helyre állíthassam, változás nélkül való: de a' békeséget tsakugyan, a' Britanniai birodalom' semmiféle tengeri jussának feláldozásával meg nem vásárolhatom. —

„Alsó Házbéli Uraim! Köszönöm azt a' bőkezűséget, mellyel ezen esztendőbeli szükségünkönkről gondoskodtatok. Igen örvendek, hogy a' nemzeti adósságnak lefizetésére nézve oly Systemát állítottatok fel, a' melly annak végső lefizettetését nem késelteti, de egyszersemind a' hadakozásnak hathatós folytatásáról is a' közönséges terheknek megeshető kevés nevelkedésekkel gondoskodott. —

„Lordjaim és Uraim! Egészszén helybe hagyom azokat a' rendeléseket, mellyeket ti a' Napkeleti Indiai Anglus tartományoknak kormányoztatásokra és kereskedésekre nézve tettetek. Mind ezek böltsenek, és azon környülállásokra nézve, mellyek a' Parlamentumban ezen tárgy e-ránt eléfordultak, jól elintéztetteknek lenni látszának. E' képpen megtartattatok annak a' kormányozásbeli Systemának fontosabb részét, a' melly felől megmútatta a' hosszszas tapasztalás, hogy az Indiai lakosok javának elő-mozdittatására nem kevesebbé, mint Nagy Britannianak hasznára volt intézve; 's okossággal engedtetek meg a' Nagy Britanniai lakosoknak az azokkal a' tartományokkal való közönséges kereskedésnek egy részét, a' mellyekkel ők eddig a' Kompania' kizsorító jussai (privilégiumai) szerint nem kereskedhettek. A' Britanniai nemzetnek próbált és engedelmes jó indulátja, az az alhatatosság, mellyet ő ezen hosszszas és terhes hadakozás alatt megbizonyított, 's az a' türelmesség, mellyel ő a' kéntelenségből reá vettett terheket hordozta, elfelejtethet-

tetlenül benyomattattak az én elmémbe. Az ilyen terhes környülállások között való tartós és meg nem szűnő iparkodások, leg hathatósabban bizonyítják a' nemzetnek azon Constitutziohoz való ragaszkodását, melynek fenntartatása az én életemnek leg főbb czélja. —

„Abban a' győzedelemben, melly az ő F.ge fegyvereit nem régen megkoronázta, kegyes háládatossággal megismerem az isteni gondviselés' munkáját. Ohajtom, hogy ezt és minden egyéb nyereségeinket az ő Felsege alattvalóinak boldogságokra és bátorságos állapotba való helyheztetésekre fordíthassam: a' melly hajlandóságomat ki nem mütathatom hathatósabban, mint ha mind azokat a' segedelmeket, mellyeket reám biztatok, az ellenség' fennhéjzoló kívánságainak megzaboláztatásokra, 's ez által, az én Szövetségeseimmel egyetértőleg, a' bátorságos és tisztességes békeségre való eljuthatás' módjának könnyebbitésére, fordítom.“

Frantzia Birodalom.

A' *Moguntziai* levelek szerint Napoleon Császár Augustus 1-ső napján estvéli 6 óraker indult vissza onnét Dresda felé: a' Császárné ő F.ge elindulását pedig Aug. 2-dikán délelőtti 10 óraker jelentette az ágyúk' durrogása 's a' harangok' zúgása. Császárné ő Felsege hajóra ülven, vizen folytatja útját Kolonia felé, a' hol eltérven, *Brüsszel* városán által veszi további útját *Páris* felé. A' Préfektus előment, hogy az ő Departamentomában eső Rénusi városokat az ő Felsege közelítése és érkezése felől tudósítsa.

A' kik látták (igy szól a' *Norimbergai Correspondens*) a' Császárné ő Felsege elindulását, azt erősítik, hogy bajos volna valami nézésre méltóbbat látni, mint ez a' Maria Luisia Császárné Rénusi útja, kivált hogy az idő is igen kedvező volt. A'

Hajójára egy pompás sátor volt kifeszítve, a' mely alól kedvire szemlélhette ő F. ge a' Rénus szép környékeit. A' vizet nagy számú tsolnakok borították-el, mellyek közül némellyeken muzsikák harsogtak, másokon az ágyúk dörgöttek. A' viz partjait nézők' véghetetlen sokasága fedte, kiknek örvendő kiáltozásaik a' levegőt harsogtatták.

Spanyol Ország.

A' *Frankfurtumi* újság Aug. 2-dikán egy levelet adott-ki Spanyol országból *Sant Sebastian* várából. A' levelet ezen várnak Komendánsa Gen. *Rey* küldötte a' Hadi Ministerhez, a' Feltrei Hertzeghez. Ezt a' levelet más újságleveleink is kiadták azólta, de oly megjegyzéssel, hogy a' *Párisi Monitör* (melyben az e'féle hivatal szerint való tudósítások, kiváltképpen ki szoktak adattatni), ezt még Augústus' első napjáig ki nem adta volt. A' levél ezeket foglalja magában: —

„*Sant Sebastian*, Julius' 25-dikén. Uram! Az Ánglus Generális egy postát küldött hozzám e' hónap' 12-dikén, de a' kit én nem fogadtam-el. A' vár' oldala már bé volt törve, de Jul. 23-dikán és 24-dikén még hánytá-bé az ellenség a' 30 és 35 fontos golyóbisokat; sok házat össze rontott, 's még két új törést nyitott. Az ő battriáinak tüzelésekből észre vettem Jul. 24-dikén délután, hogy a' következő éjjel megpróbálja a' bérontást az ellenség: de vissza veretett nagy veszteséssel, 's a' többi.“ —

Rövidségnek okáért tsak azt említhetjük még ezen levélből, hogy a' Frantzia Komendáns 14 vagy 15 száz emberre teszi

az ellenség' vesztesét, kik között 50 tisztek találtattak; az örző sereg' vesztesit pedig 40 olyan emberekre, kik vagy elestek, vagy olyan sebet kaptak, hogy többé nem szolgálhatnak,

Lord *Wellington*tól újabb tudósítások érkeztek volt Jul. 25-dikén *Londonba*, a' mellyek Jul. 10-dikén indúltak-meg a' fő hadi szállásról *Zuebiktából* *Sant Sebastian* mellől. Ezen tudósításoknak fontosabb foglatatja ennyiből állott: —

„Az ellenséges armádának ugyan az ő egész job és bal szárnya kiment' volt a' *Vitoriai* verekedés után Spanyol országból: hanem G. *Gazan* az armáda' derekának három osztályaival még megmaradott volt a' *Bastan* völgyiben, és úgy látszott, hogy az ott találtató kemény állásokban meg akarja fészkelni magát: mellyhezképpest őtet ott Jul. 4, 5, és 7-dik napjain két Ánglus és két Portugallus brigadák a' Gen. *Hill* vezérlése alatt megtámadták, és minden állásaiból kivervén, magát Frantzia országba vissza vonni kényszerítették.

Lord *Wellington* Jul. 7-dikén kapta volt *Valenziából* a' leg újabb tudósítást, a' melly szerint M. *Süchet* folytatta a' magá hátrálását *Barcellona* felé; 's a' *Mirviedrői* erősségben 2000 embert hag yott őrizeten.

Az ugyantsak *Londonba* érkezett magános tudósítások szerint, Lord *Wellington*nak nem volt szándeka *Pamplona* és *St. Sebastian* váraiknak megvéttetésék előtt tovább nyomúlni a' szövetséges armádaival.

Valenzia városába Jul. 5-dikén ment bé Spanyol Generális *Villa Campa*.

A' *Bétsi Cursus* Aug. 11-dikén: — 100 Forint *Conventziós* pénz, 176 Forint *Váltótzédulában*. — Egy Császár arany 8 for. és 45 kr.